

НАКАЗ

м. Київ

«29» 05 2019 р.

№ 69

Про затвердження положення про розробку інструкцій з охорони праці

На виконання Закону України «Про охорону праці» і з метою забезпечення єдиного системного і комплексного підходу до розробки, затвердження і розповсюдження інструкцій з охорони праці та підвищення ефективності їх застосування у Відкритому міжнародному університеті розвитку людини «Україна»,

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити та ввести в дію Положення про розробку інструкцій з охорони праці (далі Положення) (додається).
2. Керівникам структурних підрозділів Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна»:
  - 2.1. Вжити необхідних заходів щодо забезпечення виконання вимог цього Положення з питань охорони праці, удосконалення розробки, введення в дію та застосування інструкцій з охорони праці на підпорядкованих структурних підрозділах;
  - 2.2. Опрацювати, при необхідності внести зміни і доповнення до інструкцій з охорони праці, подальше застосування яких виявиться недоцільним у зв'язку з введенням в дію цього Положення;
3. Головному інженеру з охорони праці та техніки безпеки Черкашиній Т.В. забезпечити систематичний контроль за виконанням цього наказу і дотриманням вимог цього Положення.
4. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Президент

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'сталичук'.

П.М.Таланчук

**ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ
"УКРАЇНА"**

**ПОЛОЖЕННЯ
про розробку інструкцій із охорони праці**

Президент

П. М. Таланчук

Київ 2019

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення встановлює вимоги до змісту, побудови і викладу інструкцій із охорони праці (далі – інструкції), визначає порядок опрацювання та введення в дію нових, перегляду та скасування чинних інструкцій.

Вимоги цього Положення є обов'язковими для всіх структурних підрозділів Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна» (далі – Університет).

1.2. Інструкція є нормативним актом, що містить обов'язкові для дотримання працівниками вимоги з охорони праці при виконанні ними робіт певного виду або за певною професією на робочих місцях, у виробничих приміщеннях, на території Університету або в інших місцях, де за дорученням безпосереднього керівника виконуються ці роботи, трудові чи службові обов'язки.

Інструкції поділяються на:

- інструкції, що належать до державних міжгалузевих нормативних актів про охорону праці;
- інструкції, що діють в Університеті.

1.3. Інструкції, що розробляються відповідно до державних міжгалузевих нормативних актів про охорону праці для персоналу, який провадить:

- обслуговує електричні установки та пристрої;
- вантажопідйомальні машини та ліфти;
- котельні установки;
- посудини, що перебувають під тиском,
- і для інших працівників, правила безпеки праці яких установлені між галузевими нормативними актами про охорону праці, затвердженими органами державного нагляду за охороною праці.

Ці інструкції затверджуються відповідними органами державного нагляду за охороною праці за узгодженням із органами, до компетенції яких належить дана інструкція або окремі її вимоги. Їх дотримання є обов'язковим для працівників відповідних професій або при виконанні відповідних видів робіт на всіх підприємствах незалежно від їх підпорядкованості, форми власності та виду діяльності.

1.4. Для розробки інструкцій можуть використовуватись як основа примірні інструкції.

1.5. Інструкції, що діють в Університеті, належать до нормативних актів про охорону праці, чинних у межах Університету. Такі інструкції розробляються на основі чинних державних міжгалузевих і галузевих нормативних актів про охорону праці, примірних інструкцій та технологічної документації підприємства з урахуванням конкретних умов виробництва та вимог безпеки, викладених в експлуатаційній та ремонтній документації підприємств-виготовлювачів обладнання, що використовується в Університеті. Вони затверджуються президентом Університету і є обов'язковими для дотримання працівниками відповідних професій або при виконанні відповідних робіт в Університеті.

1.6. Інструкції повинні відповідати чинному законодавству України, вимогам державних міжгалузевих і галузевих нормативних актів про охорону праці: правил, норм, стандартів, інших нормативних та організаційно-методичних документів про охорону праці, на основі яких вони розробляються.

1.7. Інструкції повинні містити тільки ті вимоги щодо охорони праці, дотримання яких обов'язкове самими працівниками. Порушення працівником цих вимог повинно розглядатися як порушення трудової дисципліни, за яке до нього може бути застосовано стягнення згідно з чинним законодавством.

1.8. Організація вивчення інструкцій працівниками забезпечується згідно з «Положенням про навчання, інструктаж і перевірку знань працівників з питань охорони праці».

1.9. Постійний контроль за додержанням працівниками вимог інструкцій покладається на службу з охорони праці Університету.

2. ЗМІСТ І ПОБУДОВА ІНСТРУКЦІЙ

2.1. Інструкціям, що розробляються і затверджуються президентом Університету, присвоюються порядкові номери.

У назві інструкції стисло вказується, для якої професії або виду робіт вона призначена.

2.2. Включенням до інструкцій підлягають загальні положення щодо охорони праці та організаційні і технічні вимоги безпеки, що визначаються на основі:

- чинного законодавства України про працю та охорону праці, стандартів, правил, норм та інших нормативних і організаційно-методичних документів про охорону праці;
- аналізу документів із охорони праці стосовно відповідного виробництва, професії (виду робіт);
- характеристики робіт, що підлягають виконанню працівником конкретної професії відповідно до її кваліфікаційної характеристики;
- вимог безпеки до технологічного процесу, виробничого обладнання, інструментів і пристрій, що застосовуються при виконанні відповідних робіт, а також вимог безпеки, що містяться в експлуатаційній та ремонтній документації і в технологічному регламенті;
- виявлення небезпечних і шкідливих виробничих факторів, характерних для даної професії (виду робіт) як при нормальному протіканні процесу, так і при відхиленнях від оптимального режиму, визначення заходів та засобів захисту від них, вивчення конструктивних та експлуатаційних особливостей і ефективності використання цих засобів;
- аналізу обставин та причин найбільш імовірних аварійних ситуацій, нещасних випадків та професійних захворювань, характерних для даної професії (виду робіт);
- вивчення передового досвіду безпечної організації праці та виконання відповідних робіт, визначення найбезпечніших методів та прийомів їх виконання.

2.3. Вимоги інструкцій викладаються відповідно до послідовності технологічного процесу і з урахуванням умов, у яких виконується даний вид робіт.

2.4. Інструкції повинні містити такі розділи:

- загальні положення;
- вимоги безпеки перед початком роботи;
- вимоги безпеки під час виконання роботи;
- вимоги безпеки після закінчення роботи;
- правила особистої гігієни;
- вимоги безпеки в аварійних ситуаціях.

Для розміщення матеріалів, які доповнюють основну частину інструкцій, ілюструють чи конкретизують її окремі вимоги, може бути включений розділ «Додатки». У цьому ж розділі можна навести перелік нормативних актів, на підставі яких розроблено інструкцію.

2.5. Розділ «Загальні положення» повинен містити:

- відомості про сферу застосування інструкції;
- загальні відомості про об'єкт розробки: визначення робочого місця працівника даної професії (виду робіт) залежно від тривалості його перебування на ньому протягом робочої зміни (постійне чи непостійне);
- коротка характеристика технологічного процесу та обладнання, що застосовується на цьому робочому місці;
- умови і порядок допуску працівників до самостійної роботи за професією або до виконання відповідного виду робіт (вимоги щодо віку, стажу роботи, статі, стану здоров'я, проходження медоглядів, професійної освіти та спеціального навчання з питань охорони праці, інструктажів, перевірки знань тощо);
- вимоги правил внутрішнього трудового розпорядку, що стосуються питань охорони праці для даного виду робіт або професії, а також відомості про специфічні особливості організації праці і технологічних процесів та про коло трудових обов'язків працівників даної професії (що виконують даний вид робіт);
- характеристику основних небезпечних та шкідливих виробничих факторів для даної професії (виду робіт), особливості їх впливу на працівника;
- перелік видів спецодягу, спецз具ття та інших засобів індивідуального захисту, що належать до видачі працівникам даної професії (виду робіт) згідно з чинними нормами, із зазначенням стандартів або технічних умов на них;

- вимоги санітарних норм і правил особистої гігієни, яких повинен дотримуватись працівник під час виконання роботи.

2.6. Розділ «Вимоги безпеки перед початком роботи» повинен містити:

- Порядок приймання зміни у випадку безперервної роботи, в тому числі при порушенні режиму роботи виробничого обладнання або технологічного процесу;
- Порядок підготовки робочого місця, засобів індивідуального захисту;
- Порядок перевірки справності обладнання, інструменту, захисних пристройів небезпечних зон машин і механізмів, пускових, запобіжних, гальмових і очисних пристройів, систем блокування та сигналізації, вентиляції та освітлення, знаків безпеки, первинних засобів пожежогасіння, виявлення видимих пошкоджень захисного заземлення (занулення) тощо;
- порядок перевірки наявності та стану вихідних матеріалів (сировини, заготовок, напівфабрикатів);
- порядок повідомлення роботодавця про виявлені несправності обладнання, пристройів, пристосувань, інструменту, засобів захисту тощо.

2.7. Розділ «Вимоги безпеки під час роботи» повинен містити:

- відомості щодо безпечної організації праці, про прийоми та методи безпечного виконання робіт, правила використання технологічного обладнання, пристройів та інструментів, а також застереження про можливі небезпечні, неправильні методи та прийоми праці, які заборонено застосовувати;
- правила безпечного поводження з вихідними матеріалами (сировиною, заготовками, напівфабрикатами), з готовою продукцією, допоміжними матеріалами та відходами виробництва, що являють небезпеку для працівників;
- вказівки щодо порядку утримання робочого місця в безпечному стані;
- можливі види небезпечних відхилень від нормального режиму роботи обладнання та технологічного регламенту і способи їх усунення;
- вимоги щодо використання засобів індивідуального та колективного захисту від шкідливих і небезпечних виробничих факторів;
- умови, за яких робота повинна бути припинена(технічні, метеорологічні, санітарно-гігієнічні тощо);
- вимоги щодо забезпечення пожежної безпеки;
- порядок повідомлення роботодавця про нещасні випадки чи раптові захворювання, факти порушення технологічного процесу, виявлені несправності обладнання, устаткування, пристройів, інструменту, засобів захисту та про інші небезпечні та шкідливі виробничі фактори, що загрожують життю і здоров'ю працівників.

2.8. Розділ «Вимоги безпеки після закінчення роботи» повинен містити:

- порядок безпечного вимикання, зупинення, розбирання, очищення і змащення обладнання, пристройів, машин, механізмів та апаратури, а при безперервному процесі – порядок передачі їх черговій зміні;
- порядок здавання робочого місця;
- порядок прибирання відходів виробництва;
- вимоги санітарних норм і правил особистої гігієни, яких повинен дотримуватись працівник після закінчення роботи;
- порядок повідомлення роботодавця про всі недоліки, що виявилися у процесі роботи.

2.9. Розділ «Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях» повинен містити:

- відомості про ознаки можливих аварійних ситуацій, характерні причини аварій(вибухів, пожеж тощо);
- відомості про засоби та дії, спрямовані на запобігання можливим аваріям;
- порядок дій, особисті обов'язки та правила поведінки працівника при виникненні аварії згідно із планом її ліквідації, в тому числі у випадку її виникнення під час передачі-приймання зміни при безперервній роботі;
- порядок повідомлення роботодавця про аварії та ситуації, що можуть до них призвести;
- відомості про порядок застосування засобів протиаварійного захисту та сигналізації;
- порядок дій щодо подання першої медичної допомоги потерпілим під час аварії.

3. ВИКЛАДЕННЯ ТЕКСТУ ІНСТРУКЦІЙ

При викладенні тексту інструкцій слід керуватися такими правилами:

- текст інструкції повинен бути стислим, зрозумілим і не допускати різних тлумачень;
- інструкція не повинна містити посилань на нормативні акти, вимоги яких враховуються при її розробці;
- вживати терміни і визначення, прийняті в Законі України «Про охорону праці», ДСТУ 2293-93 ССБП «Охорона праці. Терміни та визначення», ДК 003-95 «Державний класифікатор України. Класифікатор професій» та в інших нормативних актах;
- у тексті інструкції не допускається застосування не властивих для нормативних актів зворотів розмовної мови, довільних словосполучень, скорочення слів, використання різних термінів для одного поняття, а також іноземних слів чи термінів за наявності рівнозначних слів чи термінів в українській мові; допускається застосування лише загальноприйнятих скорочень і абревіатур, а також заміна застосованих у даній інструкції словосполучень скороченням або абревіатурою за умови повного відтворення цього словосполучення при першому згадуванні в тексті із зазначенням у дужках відповідного скорочення чи абревіатури;
- у тексті інструкції слід уникати викладу вимог у формі заборони, а при необхідності слід давати пояснення, чим викликана заборона;
- не повинні застосовуватися слова «категорично», «особливо», «обов'язково», «суверо» та інші, оскільки всі вимоги інструкції є однаково обов'язковими;
- для наочності окремі вимоги інструкції можуть бути ілюстровані малюнками, схемами, кресленнями тощо;
- якщо безпека роботи обумовлена певними нормами (величини відстаней, напруги та інше), то вони повинні бути наведені в інструкції.

4. ПОРЯДОК РОЗРОБКИ, ЗАТВЕРДЖЕННЯ ТА ВВЕДЕННЯ ІНСТРУКЦІЙ У ДПО

4.1. Загальне керівництво розробкою (переглядом) інструкцій в Університеті покладається на президента Університету.

4.2. Президент Університету несе відповідальність за організацію своєчасної розробки (перегляду) та забезпечення всіх працівників необхідними інструкціями.

4.3. Розробка (перегляд) необхідних інструкцій, що діють в Університеті, здійснюється безпосередніми керівниками робіт (начальник виробництва, цеху, дільниці, відділу, лабораторії та інших відповідних їм підрозділів підприємства), які несуть відповідальність за своєчасне виконання цієї роботи.

4.4. Здійснення систематичного контролю за своєчасною розробкою нових та відповідністю діючих в Університеті інструкцій вимогам чинного законодавства, їх періодичним переглядом та своєчасним внесенням змін і доповнень до них, а також подання відповідної методичної допомоги розробникам і організація придбання для них примірних інструкцій, стандартів ССБП та інших нормативно-технічних і організаційно-методичних документів про охорону праці покладається на службу охорони праці Університету.

4.5. Інструкція, що діє в Університеті, набуває чинності з дня її затвердження, якщо інше не передбачене наказом президента Університету.

У випадку впровадження нового технологічного процесу (початку виконання робіт), обладнання чи до початку роботи нового виробництва після відповідного навчання працівників інструкція повинна бути введена в дію до впровадження.

4.6. Титульний аркуш, перша та остання сторінки інструкції, що діє в Університеті, оформлюються згідно з додатками 1, 2, 3.

5. РЕЄСТРАЦІЯ, ОБЛІК І ВИДАННЯ ІНСТРУКЦІЙ НА ПІДПРИЄМСТВІ

5.1. Інструкції, які вводяться в дію на даному підприємстві, реєструються службою охорони праці в журналі реєстрації (Додаток 4).

5.2. Введені в дію інструкції видаються (тиражуються) або у зручному вигляді (для

видачі працівникам на руки), або односторонніх аркушів чи плакатів (для вивішування на робочих місцях).

5.3. Видача інструкцій керівникам структурних підрозділів Університету провадиться службою охорони праці з реєстрацією в журналі обліку видачі інструкцій (Додаток 5).

5.4. Інструкції видаються працівникам на руки безпосередніми керівниками робіт під розпис у журналі реєстрації інструктажів з питань охорони праці під час проведення первинного інструктажу або вивішуються на їх робочих місцях.

5.5. У кожного керівника структурного підрозділу Університету повинен постійно зберігатись комплект інструкцій, необхідних у даному структурному підрозділі для працівників усіх професій і видів робіт даного структурного підрозділу, а також перелік цих інструкцій, затверджений президентом Університету.

Крім того, повний комплект інструкцій зберігається в кабінеті охорони праці з урахуванням забезпечення простоти та зручності ознайомлення з ними працівників Університету.

5.6. Президент Університету безкоштовно забезпечує інструкціями працівників та керівників структурних підрозділів.

6. ПЕРЕГЛЯД, ПРИПИНЕННЯ ЧИННОСТІ

6.1. Перегляд інструкцій:

• Відбувається в терміни, передбачені державними нормативними актами про охорону праці, на підставі яких вони опрацьовані, але не рідше одного разу на 5 років;

6.2. Інструкції переглядаються до закінчення термінів, зазначених у п. 6.1 цього Положення:

- у разі зміни законодавства України про працю та охорону праці;
- у разі набуття чинності нових або переглянутих державними нормативними актами про охорону праці;
- за вказівкою директивних органів, органів державного управління і нагляду за охороною праці;
- у випадку аварійної ситуації або нещасного випадку, що викликали необхідність перегляду (зміни) інструкції;
- при впровадженні нових технологій, зміні технологічного процесу або умов праці, а також при впровадженні нових видів обладнання, машин, механізмів, матеріалів, апаратури, пристройів та інструментів, видів енергії тощо.

6.3. Перегляд інструкції проводиться до зазначених впроваджень чи змін.

Головний інженер
з охорони праці та техніки безпеки

Т. В. Черкашина

Форма титульного аркуша інструкції з охорони праці, що діє в Університеті «Україна»

Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказом Президента Відкритого
міжнародного університету розвитку людини
«Україна»
від 29.05 2019 р. № 69

Інструкція з охорони праці № _____

«_____»
(назва інструкції)

Київ 20 ____ (місце видання)

Додаток 2
до п. 4.6. Положення
«Про розробку інструкцій із охорони праці»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Президент

Відкритого міжнародного університету
розвитку людини «Україна»

П. М. Таланчук

«_____» 20 ____ p.

Форма першої сторінки інструкції з охорони праці, що діє в Університеті «Україна»

ІНСТРУКЦІЯ З ОХОРОНИ ПРАЦІ №_____

«_____» _____
(назва інструкції) »

(Текст інструкції)

Додаток 3
до п. 4.6. Положення
«Про розробку інструкцій із охорони праці»

Форма останньої сторінки інструкції з охорони праці, що діє в Університеті «Україна»

(Текст інструкції)

(посада розробника)

(особистий підпис)

(прізвище, ініціали)

УЗГОДЖЕНО:

Головний інженер із охорони праці
та техніки безпеки

Начальник юридичного відділу

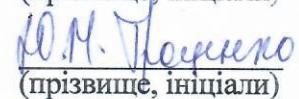
Керівник структурного підрозділу

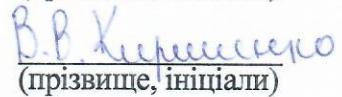
(особистий підпис)

(особистий підпис)

T.B. Черкасена
(прізвище, ініціали)

M.N. Науменко
(прізвище, ініціали)

B.V. Кримченко
(прізвище, ініціали)

Додаток 4 до п. 5.1. Положення «Про розробку інструкцій із охорони праці»

Журнал реєстрації інструкцій із охорони праці
у Відкритому міжнародному університеті розвитку людини «Україна»

№з/п	Дата реєстрації	Найменування Інструкції	Дата затвердження інструкції і введення її в дію	Код або номер інструкції	Плановий термін перегляду інструкції	Посада, прізвище, ініціали особи, яка проводила реєстрацію	Підпис особи, яка проводила реєстрацію
1	2	3	4	5	6	7	8

Додаток 5 до п. 5.3. Положення «Про розробку інструкцій із охорони праці»

Журнал обліку видачі інструкцій із охорони праці
у Відкритому міжнародному університеті розвитку людини «Україна»

№з/п	Дата реєстрації	Код або номер інструкції	Найменування інструкції	Підрозділ(служба),якому видана інструкція	Кількість виданих примірників	Посада,прізвище,ініціали одержувача інструкції	Підпис одержувача інструкції
1	2	3	4	5	6	7	8